

Cercetări privind protecția și dezvoltarea resurselor cinegetice în vederea creșterii eficienței managementului populațiilor de faună salbatică cu valoare economică din zona de câmpie

PN II: PARTENERIATE ÎN DOMENII PRIORITARE

PN-II-PT-PCCA-2013-4-1704

Descrierea proiectului

Introducere, scop si obiective

Proiectul isi propune sa dezvolte pentru prima data in Romania modele teoretice și practice de management cinegetic care sa duca la conservare speciilor, cresterea valorii economice si cresterea acceptabilitatii sociale pentru acestea.

Scopul proiectului

Această temă de cercetare are ca scop protecția și dezvoltarea resurselor cinegetice de vânat mic prin creșterea eficienței managementului populațiilor de faună salbatică cu valoare economică: iepurele comun (*Lepus europaeus*), fazanul (*Phasianus cholchichus*) și a potârniche (*Perdix perdix*), dar și cu influențe asupra speciilor de vânat mic migrator (Sandsort 1965).

Colaborarea personalului din producție cu cel din cercetare va conduce la identificarea principalelor probleme cu care se confruntă speciile de vânat mic din Insula Mare a Brăilei și Câmpia de Vest, apoi la elaborarea unor metode pentru creșterea eficienței economice și utilizării durabile.

Adoptarea unor măsuri adecvate pentru creșterea eficienței managementului populațiilor de vânat mic, are efecte economice (creșterea numărului de exemplare ce pot fi recoltate pe durata unui sezon de vânătoare) și ecologice (îmbunătățirea stării de sănătate a populațiilor) și încadrarea în altă categorie de bonitate, care permite efective optime mai mari și implicit toate beneficiile care rezultă din acestea (Negruțiu 1983; Negruțiu și alții 2000).

Obiectivele proiectului sunt:

- Evaluarea eficienței managementul resurselor cinegetice.
- Dezvoltarea cadrului conceptual pentru managementul integrat si adaptativ al populatiilor de vanat mic la diferite scari spatiale si temporale.
- Modelarea efectelor multiple ale actiunilor de management la diferite scari spatiale.
- Metode si instrumente inovative pentru evaluarea si administrarea eficienta a faunei salbatice cu valoare economica.
- Adaptarea si dezvoltarea modelului demonstrativ de management integrat si adaptativ.
- Asigurarea transferului noilor cunostiinte catre grupurile tinta/ diseminare.

Obiectivul general constă în determinarea măsurilor manageriale necesare în conservarea populațiilor de vânat mic pentru creșterea eficienței economice și a utilizării durabile.

Protecția și dezvoltarea resurselor cinegetice de vânat mic se poate realiza prin tranziția către un management adaptativ, în care se recunoaște caracterul dinamic anual, non-liniar și complexitatea atât a populațiilor cât și a sistemelor în care acestea sunt integrate. Au fost vizate dezvoltarea și aplicarea de metode și instrumente noi și inovative care să permită gestionarilor de fonduri cinegetice să evalueze, prevadă și să administreze eficient și corect aceste resurse.

Localizarea cercetărilor

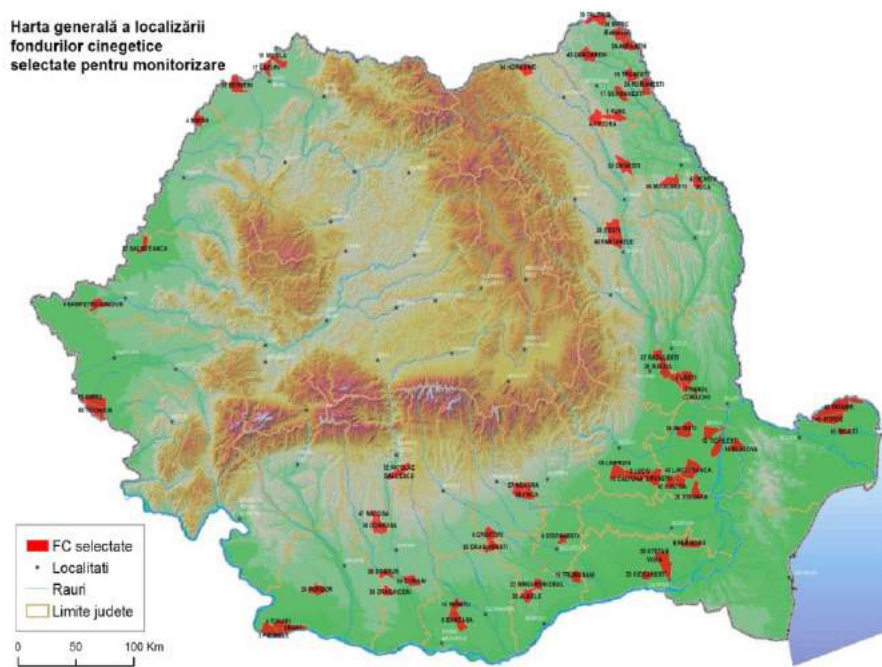
Activitățile de cercetare ale proiectului s-au focalizat în zona de câmpie a României și se concentrează pe 2 zone pilot:

- una situată în Câmpia de Vest (fondurile cinegetice nr. 16 Șarlota, 41 Cralovăț, 65 Giera, 66 Tolvadia).
- cea de-a doua în Bărăgan, respectiv Insula Mare a Brăilei (Fondurile cinegetice nr. 3 Cojocaru, 4 Frecăței, 5 Lungulețu, 6 Pelicanu, 14 Blasova, 47 Bândoiu).

Aceste zone oferă atât cadrul derulării proiectului, dar mai ales spațiul în care infrastructura operațională, politicile și planurile adaptative de management cinegetic pot fi proiectate, dezvoltate și testate în mod specific.

Beneficiile indirecte sunt legate în principal de utilizarea datelor și informațiilor obținute în cadrul proiectului în activitatea de management integrat și adaptativ în zonele pilot menționate și posibilitatea de transfer către alte fonduri cinegetice, cu importante beneficii economice, sociale și de mediu.

Harta generală a localizării fondurilor cinegetice selectate pentru monitorizare

Distribuția fondurilor cinegetice avute în studiu

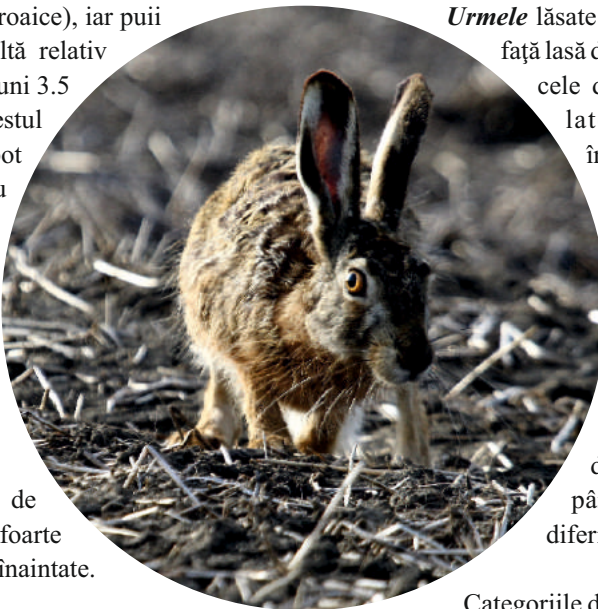

Iepurele comun (*Lepus europaeus*)

Descriere: Mamifer de talie mică, are o lungime de 55 cm și o greutate medie de 3.8 - 4.0 kg (maxim 6.5 kg). Masculii (iepuorii) nu se deosebesc în teren de femele (iepuroaice), iar puii (vătui) au la fătare 130 g și se dezvoltă relativ repede, atingând la o lună 1 kg, iar la 6 luni 3.5 kg. Blana iepurelui prezintă o variație destul de mare sub raportul culorii. Astfel, se pot vedea iepuri cenușii deschis, roșcați sau cenușii închis spre negru. Firele de păr sunt cenușii la bază, alb-gălbui la mijloc și negre spre vârf. Năpârlește primăvara, are o dentiție clasică de rozător, formată din 28 de dinți care realizează masticția printr-o mișcare transversală. Urechile lungi au la vârf o dungă lată, neagră.

Longevitatea: 8 - 10 (12) ani; clasele de vârstă tinere sunt predominante deoarece foarte puține exemplare ajung la vârste mai înaintate. Raportul normal de sexe este 1:1.

Sunetele emise se limitează la un mormăit al masculului care urmărește femela în timpul împerecherii și la vaietul caracteristic al iepurelui rănit sau prins.

Simțuri: Iepurii sunt dotați cu auz și miros dezvoltat, văzul ajutându-i să observe mai ales mișcarea.

Urmele lăsate de iepure sunt caracteristice: picioarele din față lasă două urme mai mici, una în urma celeilalte, iar cele din spate fiind două urme alungite, situate lateral de o parte și de alta și dispuse întotdeauna, în mers, în fața primelor două. Excrementele sunt globulos turtite.

Biotop: deși larg răspândit, iepurele manifestă preferință pentru terenurile ocupate de culturi agricole și, în proporții mici (10-15%), de trupuri mici de pădure. Specia evită terenurile mocirloase și umede. Terenurile cele mai propice dezvoltării sale sunt situate la altitudini de până la 400 m. Densitatea oscilează între diferite stațiuni.

Categoriile de densitate în funcție de bonitatea terenurilor sunt:

- categoria I 201 - 400 exemplare la 1 000 ha;
- categoria a II-a 151 - 200 exemplare;
- categoria a III-a 101 - 150 exemplare
- categoria a IV-a 25-100 exemplare.

Fazanul (*Phasianus colchicus L.*)

Descriere: Originar din Asia, fazanul pe care îl întâlnim în țara noastră este rezultatul unor încrucișări ale diverselor subspecii ale speciei tipice, fapt care imprimă o variabilitate mare în special a coloritului. Sexele se deosebesc foarte mult. Cocoșul are capul și gâtul verzi, cu reflexe albastre; restul corpului este roșu închis spre brun, pe aripi și coadă cu pete negre-verzui și cu reflexe purpurii. Pe coadă se remarcă dungi transversale brune-închise.

Masculul este lung de 80 - 100 cm, din care coada are 42 - 45 cm. Greutatea atinge în jur de 1,8 kg. Are pe cap, pe cele două laturi, câte un moț de pene, și pe tars, care are penele roșiatică sau cenuși, un pinten. Ochii sunt înconjurați de o zonă golașă roșie, iar ciocul este brun-deschis. Făzănița are lungimea de 60 - 65 cm și o greutate de circa 1 kg. Are un penaj brun-cenușiu cu pete și dungi negre și brune, care îi asigură o perfectă identificare cu mediul.

Fazanul are văzul bun și auzul dezvoltat. Cocoșul, seara și dimineața, când se urcă sau coboară din arbori, când este speriat sau în timpul împerecherii, scoate niște țipete stridente. Făzănița emite sunete mai rar și evident mai slabe.

Răspândire: Este o specie originară din Asia și a fost introdusă în Europa. La noi a fost colonizat și astăzi se întâlnește în foarte multe

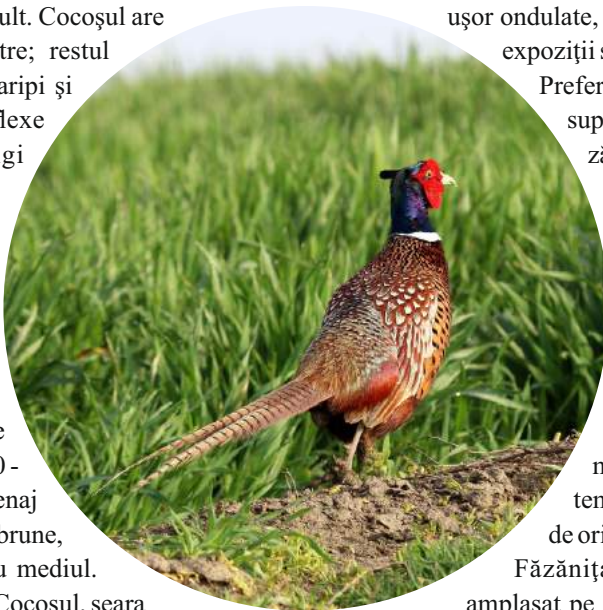
locuri. Condițiile cele mai bune pentru supraviețuirea speciei sunt oferite de terenurile cu trupuri mici de pădure, cu mult subarboret, înconjurate de culturi agricole și pășuni, situate la șes sau în terenuri ușor ondulate, cu altitudini ce nu depășesc 200 - 300 m, cu expoziții sudice, brăzdate de ape sau având pe ele bălți.

Preferă solurile nisipoase, pe care apa nu bălțește la suprafață. Este sensibil la grosimea stratului de zăpadă, la temperaturile scăzute, viscole și la secetă.

Hrana constă în insecte, viermi, șopârle, semințe, fructe, frunze, rădăcini și chiar cadavre, hrănirea făcându-se în timpul zilei.

Reproducerea: Împerecherea are loc în martie - aprilie, în funcție de variația temperaturii. La noi este poligam, deși în patria de origine este monogam. Între cocoși au loc lupte.

Făzănița depune 10-16 (18) ouă, într-un cuib amplasat pe sol. Ponta de înlocuire este mică. Incubația durează 24 de zile și puii sunt nidifugi. La 10 luni ajung la maturitate sexuală. Longevitatea, în condițiile de la noi, rar depășește 3 ani. Vârsta se poate aprecia, la cocoși după lungimea pintenului, iar la făzănița de peste 3 ani după coloritul mai intens.

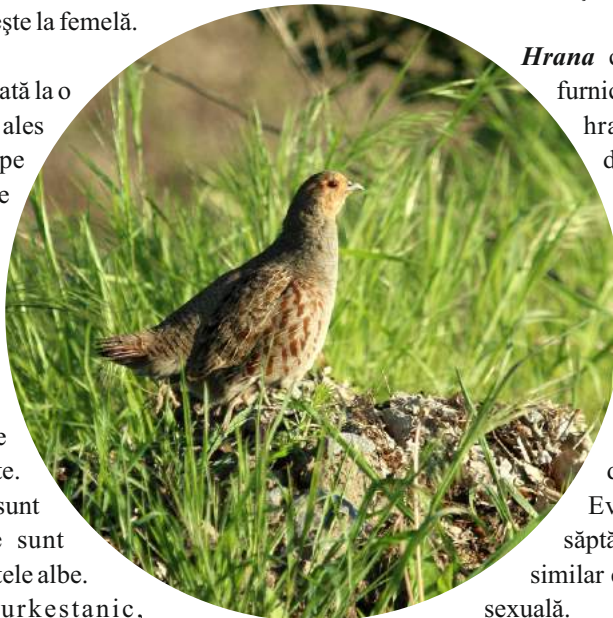
Potârnichea (*Perdix perdix L.*)

Descriere: Este o pasăre mult mai mică decât fazanul, având o lungime de 27 - 34 cm, din care coada 6 - 9 cm, cu o greutate de 320 - 440 g. Penajul, în general, este cenușiu, capul și gușa roșcate, abdomenul alb cu o pată în formă de potcoavă care este bine conturată la mascul și mai ștearsă sau lipsește la femelă.

Este o pasăre sedentară, cu o mișcare limitată la o rază de 0,5 - 1 km, cu unele deplasări, mai ales iarna (1 - 2 (5) km). Se mișcă mai mult pe jos; deranjată, zboară 200 - 300 m. Ambele sexe au văzul și auzul bine dezvoltate. Glasul este reprezentat de un sunet caracteristic, scos pentru adunarea stolului, în timpul împerecherii sau pentru comunicare.

Prezența potârnicșilor într-un teren se poate remarca după urme și excremente. Urmele seamănă cu cele de fazan, însă sunt proporțional mai mici. Excrementele sunt cilindrice, lungi de circa 20 mm și au capetele albe.

Răspândire: Element european-turkestanic, potârnichea este răspândită în Europa și sud-vestul Asiei. La origine, ea a populat stepele întinse. La noi se întâlnește în regiunile de câmpie și ale colinelor cultivate.

În teren are nevoie de tufișuri pentru adăpost, preferă terenurile plane cu sol nisipos, permeabil, cu precipitații puține în timpul cuibăritului, ferite de temperaturi extreme, cu stratul de zăpadă subțire; vântul și viscocele au influență importantă asupra efectivelor.

Hrana constă în insecte, larve, viermi, ouă de furnici, semințe, muguri și diverse frunze. Prin hrana consumată, este utilă agriculturii, deoarece consumă semințe de buruieni și insecte dăunătoare.

Reproducerea: Perechile, odată constituite, se mențin unul sau mai mulți ani. Ele își aleg un sector de clocit, pe care îl apără împotriva altor perechi. Cuibul și-l fac pe sol, în culturi agricole și la margini de pădure. Numărul de ouă depuse oscilează între (8) 10 și 20 (25). Evoluția puilor este relativ rapidă: la 2 săptămâni încep să zboare, la 3 luni au penajul similar cu adulții, iar la 10 luni ajung la maturitate sexuală.

Această lucrare a fost realizată prin programul Parteneriate în domenii prioritare - PN II, derulat cu sprijinul MEN - UEFISCDI
Proiect nr. 180/2014
*Cercetări privind protecția și dezvoltarea resurselor cinegetice în vederea creșterii eficienței managementului populațiilor de faună
salbatică cu valoare economică din zona de câmpie*

Autori: drd. ing. Mihai FEDORCA, drd. Cezar SPĂTARU, dr. ing. Ancuța FEDORCA, ing. Giorgiana VODĂ,
dr. ing. Georgeta IONESCU, drd. Ioana NEGREA, ing. Flaviu VODĂ
Fotografii: drd. Spătaru Cezar, dr. ing. Fedorca Mihai
Tipărit în România / 2017

